

**Podobenství o hostině / Lukáš 14, 15 – 24 /
Olomouc 18. 6. 2023**

Bratři a sestry,

možná se domníváme se, a jistě do určité míry právem, že nás, kteří jsme v kostele více či méně pravidelně, se ta slova netýkají. Že jsou řečena těm druhým. A teď bychom mohli jmenovat. Někdo by poukázal na vlažné členy církve. Někdo jiný by zase označil třeba církevní autority, které občas v dobách krize zklamaly. Ale když evangelista Lukáš toto podobenství vypráví, mluví aktuálně k živé církvi. Křesťané jeho doby jsou těmi adresáty. Podobenství začíná tím, že nějaký člověk jakoby se zbožně zasní a pronesl větu: Blaze tomu, kdo bude jíst chléb v království Božím“. Dost pravděpodobně tenhle člověk už nyní vidí na té hostině sám sebe. A Ježíš mu toto přesvědčení nerozmlouvá. Nebere mu jeho jistotu spasení. Ale přesto vypráví příběh, který se docela dobře mohl ve starém Orientě mnohokrát stát a v jeho ústech se stává vážnou výzvou pro jeho následovníky.

Jeden člověk chystal velikou večeři a pozval mnoho lidí. Na výzvu služebníka, aby přišli, když čas nastal, se však pozvaní vymlouvají. Jejich výmluvy jsou shrnuty do těch třech známých. Nejsou jedna jako druhá, jejich závažnost roste, graduje od té první až po třetí.

První výmluva. Koupil jsem pole a musím se na ně jít podívat. Cožpak koupím něco, co si napřed dobře neprohlédnu? Vždyť přece když se rozhodnu investovat do nějaké nemovitosti, chodím za tím, promýšlím, prohlížím a porovnávám nabídky delší dobu! Na první poslech to zní povrchně. Jakoby se ten člověk ani nenamáhal vymyslet si něco chytřejšího. Ale přece jen nejde o věc zanedbatelnou. Koupě pole opravdu není maličkost. Ten člověk udělal obchod, aby zajistil sebe a možná i rodinu. Je to investice do budoucnosti. Ale přesto ten člověk dá jasně najevo, co je v této chvíli v jeho životě pro něj přednější. Shlédnutí toho pole má znamenat shlížení se v tom, co mu patří. Slastný pocit, že tohle je moje. Tuhle nemovitost jsem nabyl svou pílí a prací. A jsou to navíc ještě dobře uložené peníze. Je něco víc ? Může mi někdo nabídnout ještě něco lepšího ?

Výmluva druhá: „Koupil jsem pět párů volů a jdu je vyzkoušet.“ Podobná nelogičnost. Kupuji – li zvíře, přece napřed vyzkouším jeho kvality. Stejně jako nekoupím auto, aniž bych se v něm napřed svezl. Jediný rozdíl je v tom, že zde jde o majetek živý a ten potřebuje neustálou péči. Mám – li doma zvířata, jsem k nim stále připoután a na dovolenou a zábavu není kdy. V tomto smyslu ta výmluva má taky váhu.

Výmluva třetí je naproti tomu tak závažná, že tam vlastně ani žádná omluva nezazní, protože nemusí: Oženil jsem se a nemohu přijít. Tečka. Tady u této výmluvy má ten člověk dokonce na své straně Mojžíšův zákon. Když se muž oženil, byl podle Deuteronomia zproštěn na jeden rok mnoha povinností a mohl se věnovat manželce. Dokonce ani nemusel do případné války a dostal na čas modrou knížku. Jistě nejpádňější argument, opřený dokonce o paragrafy Deuteronomia. /srv. Dt 24, 5, ale i Dt 20, 5-7/

A přece i tohoto se týká hněv pána domu. Ten když vidí, jak jeho pozvání všichni odmítají, pošle znovu služebníka, aby přivedl ty, se kterými se původně nepočítalo, ty, kteří původně nebyli pozváni. Přicházejí chudí, zmrzačení, slepí a chromí. To jsou ti, kteří byli vyloučeni z běžného života. Boží milost se ale nezastavila ani zde. Protože bylo ještě místo, mohli pozvání přijmout i ti, kteří byli kdesi na cestách a mezi ploty. Plot přece odděluje pozemek, který někomu patří. A ti, kteří jsou mezi ploty, nepatří nikomu a nikam, nepatří jim nic. Nemohou nabývat majetek ani ho prodávat. Pod čarou čteme, že jde o tuláky a vyvržené. A tak se na hostině nakonec sešla úplně jiná společnost, nežli jaká byla na původní pozvánce. Místo těch, kteří si byli účastí na hostině tak jisti, že si troufli pozvání odmítnout, přišli ti, kteří si netroufli ani pomyslet, že by se na ni vůbec mohli dostat. Ano, s těmi, se kterými už nikdo z lidí nepočítá, jedná Bůh a zve i je.

Jistě rozumíme tomu, že tou hostinou je Boží království. Za postavou služebníka bychom mohli rozpoznat Krista. Ale on to může docela dobře být i kterýkoli křesťan, který je pověřen k tomu, aby pozvání vyřizoval dál. A je mu tím hospodářem Hospodinem přikázáno: „Přinut' je at' přijdou.“ Toto slovo se v různých dobách chápalo různě. Bývalo dokonce zdůvodněním pro násilné pokřesťanštění národů a to bylo přece zvrácené. Anebo si to jindy vykládáme tak, že musím na člověka tak dlouho tlačit, až se mnou na ty bohoslužby půjde, bez otázky, jestli jsem se mu nezprotivil. Dnešní vykladači to slovo interpretují tak, že upozorní na to, že v Ježíšově době bylo slušné, aby pozvaný člověk pozvání nejprve zdvořile odmítl. Musel být přemlouván. A tak ono „přinut'“ vlastně znamená: Pomáhejte lidem překonat lidský ostych přijmout tak ohromnou milost. Pojd'te, vše je připraveno. Stojí to za to. Okuste a vizte jak je Bůh dobrý. Zní zde neodkladné pozvání do Božího království, které se třeba taky už nemusí opakovat. Jan Hus k tomu v Postile připojuje ještě jiný důraz: „*Někdy bývá na počátku něco proti vůli, a potom s vůlí... člověk nerad jest, když ho pudie od kostek neb jiného hříecha, a potom bude rád tomu, že jest odveden, a tak prospěje sobě k věčné večeri.*“ Ano. Někdy je potřeba překonat svůj prvotní ostych, strach, nejistotu nebo i nechut', aby člověk později zjistil, že je mu mezi lidmi hledajícími Boží království dobře.

Mnoho výkladů a kázání už jsem na tento text slyšel nebo četl a všechny myšlenky předložit nelze. Ale přece jen mě obzvláště zaujalo kázání na tento text od mého spolužáka z fakulty, ThDr. Ondřeje Stehlíka. Je to vzdělaný biblický badatel a znalec staroorientálních kultur, který dnes působí v Presbyterní církvi USA. Uvědomil jsem si, jak je důležité kvalitní a poctivou teologickou práci dělat. Dr. Stehlíkovi nepřišlo logické, že by se pozvaní vymlouvali z tak významné hostiny a shledal bedlivým studiem, že ve starém Orientě bylo běžné, že nežli se tenkrát táhlo do boje, král vykonal předepsané oběti božstvům a vojákům vystrojil okázalou hostinu. A tak je tedy podle něj možné, že ta hostina, o které Ježíš v podobenství mluví, byl vlastně odvod. A pak už se ani tak moc nedivíme, proč se ti pozvaní vymlouvali. To pozvání by pak totiž bylo vlastně povolávacím rozkazem. Hostina byla slavnostní hostinou pro odvedence. Navečerejte se pořádně a veselte se přitom hojně, zítra ráno táhnete. Omluvit se z této hostiny znamenalo vyhnout se boji. A když si tento tehdy živý obraz vypůjčí Ježíš a dá jej do souvislosti s Božím královstvím, pak zřejmě předvídá zápas za Boží království. Při čtení tohoto jistě pozoruhodného pohledu jsem si uvědomil, že se to ještě dělá i v naší době. Když spojenečtí vojáci měli jen pár hodin do vylození v Normandii v roce 1944, jejich velitelé jim vystrojili velikou snídani a pro mnohé to byla jejich poslední – pak už přišla pláž Omaha. Těžký a krvavý boj za svobodu Evropy. Před několika dny jsme si to znovu připomenuli.

Ano, voják před bitvou se musí posilnit. A stejně tak voják Božího království musí nabýt síly z Božích dlaní, aby jako Kristův věrný obstál.

V této souvislosti se smíme vrátit na začátek k tomu sebevědomému stolovníku, který už si možná myslí, že má místo u Boha zajištěno. Nemá. Ještě se konečné vítězství neoslavuje. Ještě ta rozhodující bitva ani nezačala. Ten banquet, to je posila k boji, posila na cestu. Zní nám to troufale křesťansky militantně? Tak vezme, že ten boj za Boží království se nevede ani ocelovými zbraněmi, ani tanky a bombami. I když i takový zápas dnes musí podstupovat třeba Ukrajinci, aby nebyli zničeni a vyvražděni. Ale není to zápas za Boží království, ale za normální svobodný život na zemi. Boží království se vede docela jinými zbraněmi – pomocí, úsměvem, láskou. Milosrdenstvím, odpuštěním. V boji za Boží království Ježíš nezabíjí, ale sám sebe vydá, aby byl zabit pro nás.

Slyšíme zde nový důraz, nežli ten, na který jsme u tohoto podobenství zvyklí, a který jistě platí - a sice že stačí jen Boží království přijmout. Ale přijmout je znamená taky ochotu k oběti, ochotu k zápasu pro Krista a jeho království. Ano, nejen že království Boží je dar zdarma nabízený. Je to také něco, zač je třeba se osobně postavit a nasadit. Tohle má ten sebejistý spolustolovník slyšet a my s ním. A tohle bývá také nejčastějším důvodem k tomu, že my lidé odmítáme za Kristem jít. Ne, jistě neodmítáme jeho dary a dobrotu. Kdo soudný by to

odmítal! Odmítáme závazek, který z víry plyne. To, že víra něco člověka taky stojí. Že je to cesta, která vede do cíle, ale ještě se něco našlapem. Ještě nás čekají mnohé zápasy. Prokazovat lásku, i když s ní možná neobstojíme. Odpouštět, i když je to nesnadné a těžké. Pokoušet se přemáhat zlo dobrem. Přijmout pro Krista i možné ztráty.

I když není ještě dobojováno, přece již Kristus vítězství Božího království svou obětí a vzkříšením předznamenal. Není to tedy zápas marný, i když v něm mohou selhávat i tradiční opory a duchovní elita. Ale i kdyby, Bůh si vyhlédne dost jiných bojovníků, kteří za ním půjdou a věc jeho království jim nebude lhostejná. Možná nám ti slepí a chromí do toho vojenského výkladu nesedí. Copak takoví mohou bojovat? Ale právě o to tady jde! O to, jakou zvláštní a bizarní bojovou jednotku Kristus tvoří! Slepí, zmrzačení, chromí, vyvržení! To je tedy pluk! Takové povolává Kristus nejen k tomu, aby pozvání přijali, ale aby za jeho království zápasili. Právě takové si povolává – ty, kteří jsou polidsku k nepoužití. Ale nejsme to nakonec my všichni? Není náhodou každý z nás ten týpek, který by tam normálně neměl co dělat?

Dnes neslavíme Svatou večeři Páně. Ale v souvislosti s naším podobenstvím si smíme i tak připomenout, že je to radostné ujistění o Boží záchraně člověka; je to radostný banket s Kristem, ač je předběžný. Ale právě proto, že je teprve předběžný znamená, že je to závazek. Závazek k zápasu za Boží království. Doba po Trojici nám připomíná, že to, co pro mne učinil Bůh v Ježíši Kristu, se mnou musí zahýbat. Musí mne zvednout ze židle. Musí mne vést k pravé lásce, k nabídce evangelia všem, k úsilí překonávat pouta nenávisti a zloby kolem nás. Ta hostina je zatím ještě předběžná, ale jednou nebude. Přijde čas, kdy už to nebude příprava k zápasu víry, ale už jen pouhá radost bez konce. Amen.

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, tvoje pozvání na hostinu se týká každého. Stále znovu otvíráš svůj dům plný dobrých věcí. Již nyní smíme prožívat něco z té tvé hojnosti, ač u cíle ještě nejsme a čeká nás ještě dlouhá cesta a mnohé zápasy. Nechceme se vymlouvat, chceme vyjít za tebou. Dej sílu obstát a dosáhnout cíle. Amen.